

รายงานต่อประชาคมโลก เรื่อง “การทุจริตฉ้อฉลในองค์กร”

ACFE (Association of Certified Fraud Examiners) ได้ตีพิมพ์ “Report to the Nation on Occupational Fraud and Abuse” ฉบับล่าสุด (2010) หลังจากที่รายงานลักษณะนี้ได้เผยแพร่มาตั้งแต่ปี 1996 เป็นต้นมา และทำการสำรวจทุกๆ 2 ปี การศึกษาจำนวน 7 ครั้งที่ผ่านมาจำกัดเพียงเฉพาะการทุจริตฉ้อฉลในประเทศสหรัฐอเมริกาเท่านั้น แต่ครั้งนี้นับเป็นครั้งแรกที่ได้มีการสำรวจกรณีศึกษาครอบคลุมมากขึ้นจาก 106 ประเทศต่างๆ ทั่วโลก รวม 1,843 กรณีศึกษา

ในรายงานแบ่งเป็น 5 ส่วนด้วยกัน ส่วนที่ 1 เป็นการศึกษาต้นทุนความสูญเสียของการทุจริตฉ้อฉล ส่วนที่ 2 เป็นการพิจารณาลักษณะการฉ้อฉลในรูปแบบแผนใด ส่วนที่ 3 เกี่ยวกับการตรวจค้นพบ การทุจริตฉ้อฉลว่าเจอได้อย่างไร และสองส่วนสุดท้าย คือส่วนที่ 4 ศึกษาถึงลักษณะขององค์กรที่เกิดการทุจริตฉ้อฉล และส่วนที่ 5 ลักษณะของผู้กระทำความผิดว่าส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นอย่างไร

* ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำภาควิชาการบัญชี คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชี สภาวิชาชีพบัญชีฯ

สรุปผลการสำรวจโดยภาพรวมที่เป็นข้อเท็จจริงมีดังนี้

- ปัญหาการทุจริตฉ้อฉลเป็นปัญหาระดับโลก แม้จะมีความแตกต่างบ้างเล็กน้อยเมื่อเทียบแต่ละภูมิภาค อย่างไรก็ตามแนวโน้มคุณลักษณะของปัจจัยที่ศึกษามีความเหมือนกันทั่วโลก
- โดยทั่วไปองค์กรเกิดความสูญเสียจากการทุจริตฉ้อฉลมีมูลค่าอยู่ที่ประมาณ 5% ของรายได้ประจำปี
- ค่าความสูญเสียมัธยฐานจากการทุจริตฉ้อฉลในองค์กรอยู่ที่ราว \$160,000 (median loss)
- ประมาณ 25% ของกรณีทุจริตฉ้อฉลที่รายงานเกี่ยวข้องกับมูลค่าความสูญเสียไม่ต่ำกว่า \$1,000,000
- 90% ของการทุจริตฉ้อฉลอยู่ในรูปแบบการเบียดบังสินทรัพย์ (asset misappropriation)
- ส่วนใหญ่การทุจริตฉ้อฉลมักถูกตรวจค้นเจอจากการแจ้งเบาะแส (tip)
- ระยะเวลาเฉลี่ยจากการเกิดการทุจริตฉ้อฉลจนกระทั่งตรวจค้นพบกินเวลาประมาณ 18 เดือน ทั้งนี้การทุจริตโดยการปรับแต่งงบการเงินใช้เวลาานานสุดประมาณ 27 เดือน
- องค์กรขนาดเล็กมักตกเป็นเหยื่อการทุจริตฉ้อฉลได้มากกว่าองค์กรขนาดใหญ่
- ธุรกิจภาคการเงินการธนาคาร อุตสาหกรรมการผลิต และหน่วยงานภาครัฐเป็นองค์กรที่ได้รับความเสียหายจากการทุจริตฉ้อฉลมากที่สุด เหยื่อ % ของกรณีศึกษาที่พบ 16.6% 10.7% และ 9.8% ตามลำดับ
- 80% ของผู้กระทำความผิดทำงาน (เรียงตามลำดับความถี่จากมากไป) อยู่ในฝ่ายบัญชี (22%) ฝ่ายปฏิบัติการ (18%) ฝ่ายขาย (13.5%) เป็นผู้บริหารระดับสูง (12.5%) ฝ่ายบริการลูกค้า (7.2%) และฝ่ายจัดซื้อ (6.2%) ตามลำดับ
- ผู้กระทำความผิดมักมีพฤติกรรมที่เป็นเครื่องบ่งชี้ว่ามีความเสี่ยงสูงที่จะกระทำการทุจริตฉ้อฉล เช่น มีประวัติเดิมเกินกว่ารายได้ ประสบปัญหาทางการเงิน เป็นต้น

สิ่งที่สร้างความแปลกใจจากรายงานมีหลายประการ ดังจะยกตัวอย่างให้ดูต่อไปนี้

1. ในหลายภูมิภาค การทุจริตเกิดขึ้นในแผนกบัญชีมากที่สุด ในขณะที่แถบเอเชีย การทุจริตฉ้อฉลที่ฝ่ายขายมากกว่า
2. แม้ว่าการทุจริตฉ้อฉลในรูปแบบการเบียดบังสินทรัพย์ (asset misappropriation) มีความถี่ในการเกิดขึ้นบ่อย แต่มูลค่าความเสียหายกลับน้อยกว่าการทุจริตโดยการปรับแต่งงบการเงินซึ่งมีความถี่ในการเกิดขึ้นน้อย (ประมาณ 4% ของกรณีศึกษา) แต่กลับให้เกิดมูลค่าความเสียหายมากที่สุด
3. การตรวจสอบบัญชีปกติประจำปีไม่สามารถใช้เป็นเครื่องมือตรวจค้นหาการทุจริตฉ้อฉลได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นการทุจริตฉ้อฉลส่วนใหญ่ก็มักถูกตรวจค้นเจอจากการแจ้งเบาะแส (tip) ซึ่งมีความถี่มากกว่าเป็น 2 เท่าเมื่อเทียบกับการตรวจสอบภายใน หรือ management review
4. ในเอเชีย ผู้ชายกระทำความผิดมากกว่าผู้หญิง (87% : 13%) ในขณะที่สหรัฐอเมริกา ผู้ชายและผู้หญิงกระทำความผิดไล่เลี่ยกัน (57% : 43%)
5. หากเปรียบเทียบมัธยฐานความสูญเสียจากการทุจริตฉ้อฉลของผู้กระทำความผิดในตำแหน่งต่างๆ พบว่าความสูญเสียจากผู้ชายกระทำผิดสูงกว่าจากผู้หญิง กล่าวคือในระดับพนักงาน ความสูญเสียจากผู้ชายกระทำผิดสูงกว่าจากผู้หญิง 36% สำหรับในระดับผู้จัดการ ความสูญเสียจากผู้ชายกระทำผิดสูงกว่าจากผู้หญิง 67% และในระดับเจ้าของ/ผู้บริหารระดับสูง ความสูญเสียจากผู้ชายกระทำผิดสูงกว่าจากผู้หญิง 325%
6. มีเพียง 7% ของผู้กระทำการทุจริตฉ้อฉลเคยทำความผิดมาก่อน จากการสำรวจเกือบ 86% ของผู้กระทำการทุจริตฉ้อฉลไม่เคยมีคดีมาก่อนหน้า ดังนั้นการดูประวัติย้อนหลังไม่เป็นประโยชน์ในการเฝ้าระวังการทุจริตฉ้อฉลแต่อย่างใด

เมื่อประมวลผลการสำรวจทั้งหมด บทสรุปและข้อเสนอแนะในท้ายสุดสำหรับการยับยั้ง การป้องกัน การตรวจคัดกรองการทุจริตหรือผลพวงสรุปใจความได้ดังนี้

- กลไกการรายงานการทุจริตหรือผลเป็นส่วนประกอบที่สำคัญยิ่งในการป้องกันและการตรวจคัดกรองกรณีกลไกในการรับแจ้งเบาะแสทั้งจากภายในและภายนอก ทั้งนี้ผู้แจ้งเบาะแสสามารถดำเนินการลักษณะนิรนามและข้อมูลทุกอย่างปิดเป็นความลับ พนักงานองค์กรควรได้รับการสนับสนุนให้รายงานสิ่งที่ต้องสงสัยโดยไม่ต้องกังวลถึงผลในด้านลบที่จะตามมาถึงพนักงาน
- องค์กรไม่ควรพึ่งพิงการตรวจสอบทั้งการตรวจสอบรับรองบหรือการตรวจสอบภายในมากเกินไป เพราะการตรวจสอบเป็นเพียงมาตรการป้องกันพฤติกรรมในทางทุจริตแต่ไม่ใช่นำมาใช้เป็นเครื่องมือในการตรวจคัดกรองการทุจริต
- การให้ความรู้การฝึกอบรมกับพนักงานในเรื่องการทุจริตว่ามีองค์ประกอบอย่างไร ผลเสียหายและผลกระทบจากการทุจริตหรือผล รวมไปถึงการรายงานกิจกรรมที่น่าสงสัย เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ต้องสามารถนำมาใช้เพื่อลดความสูญเสียจากการทุจริตหรือผลได้
- ธุรกิจขนาดเล็กมีความเสี่ยงต่อการทุจริตหรือผลในระดับสูง ผู้บริหารและเจ้าของธุรกิจต้องประยุกต์

ใช้วิธีการที่มีประสิทธิภาพเช่นการมี hotline หรือบรรยากาศภายในที่เน้นการยอมรับไม่ได้ถึงข้อทุจริตเพื่อลดความเสี่ยงในเรื่องนี้

- การควบคุมภายในเพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอสำหรับการป้องกันการทุจริตหรือผลในองค์กร เพราะการควบคุมภายในไม่ได้ป้องกันการทุจริตและการควบคุมภายในไม่ใช่เครื่องมือที่ดีในการตรวจคัดกรองการทุจริตหรือผลแต่แรกเริ่ม
- ผู้กระทำความผิดมักมีสัญญาณเตือนในเรื่องพฤติกรรมส่วนบุคคล สัญญาณเตือนเหล่านี้ควรหยิบยกมาประกอบใช้ในการเฝ้าระวังพนักงานผู้บริหารระดับสูงจะเป็นการตรวจคัดกรองหรือเป็นการป้องปรามผู้ที่กำลังจะกระทำการทุจริตหรือผล
- เนื่องจากต้นทุนความสูญเสียจากการทุจริตหรือผลมีจำนวนมาก มาตรการในการป้องกันจึงเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งยวด องค์กรควรดำเนินการในลักษณะตัดไฟแต่ต้นลมหรือล้อมคอกก่อนวิหายนโยบายฉบับนี้มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ประกอบการในวิชาชีพบัญชี ผู้บริหารธุรกิจเอกชน หน่วยงานภาครัฐ แวดวงการศึกษา และสาธารณชนทั่วไปให้ตระหนักถึงความสำคัญของปัญหาเพื่อร่วมมือกันป้องปราม ตรวจคัดกรอง ป้องกันไม่ให้ความเสียหายจากการทุจริตหรือผลแผ่ขยายตัวไปในวงกว้างกักต้อนทั้งธุรกิจ สังคม ประเทศชาติ และสังคมโลกโดยรวม

